

E.ON Energidistribution AB
205 09 Malmö
eon.se

T 040 - 25 50 00

Konc nr: 7137

2023-12-27

2023-104549-0001

Ansökan om nätkoncession för område med högsta och lägsta spänning enligt ellagen (1997:857)

Områdeskoncession i Laholm, Halmstad, Falkenberg, Varberg, Hylte, Svenljunga, Tranemo, Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Jönköping, Ljungby, Markaryd, Älmhult, Hässleholm, Klippan, Perstorp, Ängelholm, Örkelljunga och Osby kommuner i Halland, Västra Götaland, Jönköping, Kronoberg och Skåne län

December 2023

Bg: 5967-4770
Pg: 428797-2
Org. Nr: 556070-6060
Säte: Malmö

Projektorganisation

E.ON Energidistribution AB

205 09 Malmö

eon.se

Ansökan har upprättats av Anders Fransson

För kartor i underlaget innehas rättighet:

© Sokigo

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Ansökan	4
1.2	Berörda koncessioner	4
1.3	Redovisningsenhet	4
1.4	Bakgrund	4
1.5	E.ON Energidistribution AB	5
2	Tillstånd och rådighet	5
2.1	Nätkoncession för område	5
2.2	Rättigheter och övriga tillstånd	6
2.3	De allmänna hänsynsreglerna	7
3	Förutsedd spänning för att driva ledningsnätet	9
3.1	Region- och stamnät i Området	9
3.2	Förutsedd spänningsnivå för Området	9
3.3	Områdets lämplighet	11
4	Inverkan på miljön	11
4.1	Global miljöpåverkan	11
4.2	Lokal miljöpåverkan	12
5	Säkerställandet av en samhällsekonomiskt motiverad utbyggnad av nätet	21
5.1	Områdets framtida behov av el och ombyggnadsbehov	21
5.2	Samhällsekonomisk kostnadsnyttoanalys	25
5.3	Påverkan på myndigheter	30
6	Påverkan för kunder och andra koncessionsinnehavare	33
6.1	Påverkan för kunder	33
6.2	Påverkan för andra koncessionsinnehavare	33

Bilagor:

Bilaga 1	Koncessionskarta
Bilaga 2	Ledningskarta
Bilaga 3	Karta över skyddad natur
Bilaga 4	Kvalitativ kostnadsnyttoanalys

1 Inledning

1.1 Ansökan

E.ON Energidistribution AB (E.ON) ansöker om ny nätkoncession för område med högsta och lägsta spänning enligt 2 kap. 10 § ellag (1997:857), nedan Koncessionen. Ansökan avser att bibehålla och framdra högspänningsledningar (mark- och luftledningar) med en spänning inte väsentligt överstigande 50 kV nominell spänning (konstruktionsspänning 72,5 kV) och inte väsentligt understigande 30 kV (konstruktionsspänning 36 kV), inom det på kartan i Bilaga 1 rödmarkerade området, nedan Området, inom Laholm, Halmstad, Falkenberg, Varberg, Hylte, Svenljunga, Tranemo, Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Jönköping, Ljungby, Markaryd, Älmhult, Hässleholm, Klippan, Perstorp, Ängelholm, Örkelljunga och Osby kommuner i Halland, Västra Götaland, Jönköping, Kronoberg och Skåne län

1.2 Berörda koncessioner

Området ligger över flera nätkoncessioner för område med endast en högsta spänning (lokálnät), där E.ONs områdeskoncessioner med anläggningsnummer 380 CPK, 7012 AQ, 380 CPX, 380 CCK, 380 COO, 380 CIÄ, 5076 A, 380 CGA, 380 COX, 5076 A, 380 CFP utgör hela det geografiska området.

1.3 Redovisningsenhet

Redovisningsenhet för ledningar som omfattas av Koncessionen är RER00855

1.4 Bakgrund

Enligt det klimatpolitiska ramverket ska Sverige ha nettonollutsläpp av växthusgaser senast 2045 och negativa nettoutsläpp därefter. Idag kommer ungefär två tredjedelar av Sveriges utsläpp av växthusgaser från industrin och inrikes transporter. En snabbare elektrifiering av bland annat industrin och transportsektorn är central för att möjliggöra ett samhälle utan nettoutsläpp inom den tidsram som klimatmålen innebär. För att klara omställningen till ett samhälle med nettonollutsläpp behöver också nya verksamheter och helt nya typer av aktiviteter komma till stånd som har låg klimatpåverkan eller bidrar till klimatomställningen genom nettoupptag av koldioxid.

Elnätet är centralt för att kunna genomföra den snabba elektrifieringen av industri och transportsektorn, samt för att nya verksamheter som bidrar till klimatomställningen ska kunna växa fram. På kort tid kommer det att behöva genomföras omfattande om- och nybyggnad av elnätet. Klimatråtsutredningen konstaterar att ”Den största utmaningen för verksamheter som kan bidra till klimatomställningen är inte att få tillstånd utan att processerna tar för lång tid i dag” (SOU 2022:21 s. 18).

Ett sätt att förkorta projektiden för utbyggnaden av elnätet är att göra det möjligt att bygga fler ledningar med stöd av nätkoncession för område snarare än nätkoncession för linje. På så sätt går det att minska behovet av tidskrävande koncessionsprocesser för ledningar som behövs för kapacitetsförstärkning, anslutning av nya elanvändare och elproducenter och åtgärder för att minska risken för elavbrott. Med en sådan ordning skulle ledningar på samma spänningsnivå i ökad utsträckning prövas på ett likartat sätt och i förhållande till en nivå på miljöhänsyn som redan är accepterad på flera håll i Sverige (Prop. 2020/21:188 s. 28). E.ON delar lagstiftarens bedömning och anser att möjligheten att bygga vissa regionnätledningar med stöd av nätkoncession för område är det enskilt mest kraftfulla verktyget för att korta ledtiderna för elnätsutbyggnad av de alternativ som finns idag.

1.5 E.ON Energidistribution AB

E.ON Energidistribution är Sveriges största elnätsägare med drygt 1 miljon kunder från Smygehuk i söder till Dorotea i norr. Totalt är elnätet 136 900 kilometer långt och når cirka 3,3 varv runt jorden. Det blir drygt 139 meter ledning per kund. Vi har drygt 730 anställda och finns på 12 orter; Malmö, Hässleholm, Halmstad, Anderstorp, Nässjö, Växjö, Kalmar, Norrköping, Örebro, Solna, Sundsvall och Sollefteå. E.ON vill vara drivande i omställningen till ett hållbart samhälle. Mellan 2020–2023 gör vi därför vår största satsning någonsin och investerar mer än 16 miljarder kronor för att bygga ut, förstärka och uppdatera våra elnät. I dag har vi över 1 500 MW vindkraft, motsvarande 1,5 kärnkraftsreaktor, och över 23 000 solcellsanläggningar med en installerad effekt på 377 MW anslutna till våra elnät.

2 Tillstånd och rådighet

2.1 Nätkoncession för område

Från och med 1 augusti 2021 finns det möjlighet att ansöka om områdeskoncession med en högsta samt lägsta tillåtna spänning i enlighet med 2 kap. 10 § ellagen. En nätkoncession för område avser ett ledningsnät inom ett avgränsat område varvid starkströmsledningar inom det avsedda spänningsintervallet kan byggas med stöd av områdeskoncessionen. En sådan nätkoncession för område får endast beviljas om området är en lämplig enhet med hänsyn till nätverksamheten samt att området inte till någon del sammanfaller både geografiskt och i fråga om spänningen med ett annat koncessionsområde. I praktiken betyder detta att områdeskoncessioner med en lägsta tillåtna spänning avser regionnät. Det ska dessutom finnas ett behov av att bygga ut nätet i området och behovet ska vara större än att det kan tillgodoses av enstaka nya regionnätledningar.

Enligt förordningen (2021:808) om nätkoncession ska en ansökan om nätkoncession för område innehålla:

- En plan över områdets framtida behov av överföring av el.
- En karta över området.

- Uppgifter om vilken högsta spänning och i förekommande fall vilken lägsta spänning för området som sökanden ansöker om.
- En beskrivning av den inverkan på miljön som en framtida utbyggnad av ledningsnätet kan komma att få.
- En samhällsekonomisk kostnadsnyttoanalys.
- En redogörelse för vilka konsekvenser som den sökta nätkoncessionen får för berörda kunder och nätkoncessionshavare.

Ansökan om nätkoncession för område prövas av Energimarknadsinspektionen (Ei). Koncessionsansökan sänds till Ei, som remitterar handlingarna till samtliga berörda instanser. Efter remisstiden beslutar Ei om koncession ska erhållas. Vid ett eventuellt överklagande prövar mark- och miljödomstolen frågan. Nätkoncession för område gäller enbart ledningar och inte transformatorstationer.

2.2 Rättigheter och övriga tillstånd

2.2.1 Rättigheter för att nyttja annans fastighet för ledningsändamål

För att få nyttja del av annans fastighet för ledningsändamål krävs en rättighet. E.ON vill i första hand få den rätten genom att skriva ett frivilligt avtal med fastighetsägaren, ett servitutsavtal. Det är även möjligt att bilda ledningsrätt hos Lantmäteriet, vilket innebär att en lantmätare beslutar om ledningsrätt i en förrättning. I båda fallen ersätts fastighetsägaren för den skada som förorsakas fastigheten. För E.ON:s regionnätledningar ansöks som regel alltid om ledningsrätt och då tecknas normalt servitutsavtal som ligger till grund för ledningsrättsansökan.

Inför detaljprojektering inhämtas förundersökningsmedgivande hos markägaren vilket ger rätt att beträda marken för att kunna projektera, värdera och staka ut ledningssträckningen. Förundersökningsmedgivandet ger ingen rättighet att bygga ledningen.

Beviljande av Koncessionen innebär att Lantmäteriets prövning utökas. Vid Lantmäteriets prövning kommer hänsyn till natur-, kulturmiljö och detaljplaner behöva tas, se ledningsrättslag (1973:1144) 6–10 §§. Lantmäteriet kommer även i vissa fall behöva samråda med länsstyrelser och kommuner och kan förelägga sökanden att inkomma med bevis på att erforderliga tillstånd sökts, se 19 § ledningsrättslagen.

2.2.2 Övriga tillstånd, dispenser och anmälningar

Vid byggnation av en ledning som omfattas av en områdeskoncession är det vanligt att det även blir aktuellt att ansöka om andra typer av tillstånd.

I planeringen av en tänkt åtgärd som ryms inom Koncessionen, kommer E.ON inledningsvis att göra en bedömning om åtgärden kan komma att väsentligt ändra natur- eller kulturmiljön. Om sådan påverkan kan antas kommer E.ON därefter att göra en

anmälan till länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (MB) eller 2 kap. 10 § kulturmiljölagen (KML). I den utsträckning det behövs i det enskilda fallet ska även en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. MB ingå i anmälan. Länsstyrelsen har möjlighet att begära in den information som ärendet kräver, och kan sedan förena sitt beslut med villkor och försiktighetsmått eller förbjuda verksamheten om det finns skäl för det.

Utöver samråd med länsstyrelsen kan andra dispenser, anmälningar och tillstånd behövas vid ledningsändamål, behovet av dessa bedöms i det enskilda fallet. Nedan listas några exempel:

- Strandskyddsdispens för arbete inom strandskyddat område
- Vattenverksamhet för arbeten och anläggningar i vatten som förändrar vattenområdets djup, storlek eller läge
- Biotopskyddsdispens för åtgärder som kan skada naturvärdena i ett biotopskyddsområde
- Natura 2000-dispens för att bedriva verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område
- Reservatdispens och nationalparksdispens för åtgärder som är förbjudna enligt föreskrifterna för den skyddade miljön
- § 28 anmälan för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd i förorenade områden
- Tillstånd för ingrepp i fornlämning eller byggnadsminne för åtgärder som kan ändra kulturmiljön i registrerade fornlämningar eller byggnadsminnen
- Markavvattningsstillstånd vid exempelvis dikning eller dränering
- Detaljplaneändring för verksamheter som strider mot detaljplanen

2.3 De allmänna hänsynsreglerna

MB:s andra kapitel, de allmänna hänsynsreglerna, gäller för all verksamhet som kan tänkas ha en icke försumbar påverkan på människor och miljö, detta gäller även för ledningar som byggs med stöd av områdeskoncessioner. Det har formulerats ett antal principer som grundas på de allmänna hänsynsreglerna. Nedan redovisas hur E.ON uppfyller de allmänna hänsynsreglerna i de åtgärder som förväntas innefattas av Koncessionen.

2.3.1 Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

E.ON har gedigen kompetens och lång erfarenhet inom projektering, byggnation och drift av högspänningsledningar. Bolaget eftersträvar en konstant hög kunskapsnivå inom hela sin organisation och för respektive projekt. E.ON anser därför att bolaget har den kunskap som behövs för att bedriva den aktuella verksamheten och vidta de åtgärder som projektet omfattar, allt för att i rimligaste mån skydda människors hälsa samt miljön mot skada eller olägenhet.

2.3.2 Försiktighetsprincipen, principen om bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken)

Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik beaktas genomgående i alla projekt, både inom planering och projektering, genomförande och i driftskedet.

Utförda utredningar och föreslagna åtaganden om skyddsåtgärder och försiktighetsmått, som vid behov kommer att redovisas i samråd med länsstyrelsen (12 kap. 6 § miljöbalken) eller i andra tillstånd eller dispenser som föregår åtgärden, är ett resultat av tillämpningen av försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik.

2.3.3 Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken)

E.ON är certifierat enligt ISO 14001. Miljöledningssystemet innebär bland annat en kontroll och riskbedömning av produkter och material som hanteras i verksamheten samt anger hur produktval ska göras.

2.3.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken)

Vid eventuella framtida reparationer av ledningar och dess tillbehör såsom stolpar och stag kommer de uttjänta eller trasiga delarna att tas upp för skrotning och materialåtervinning, vilket är i linje med kretsloppsprincipen.

2.3.5 Val av plats (2 kap. 6 § miljöbalken)

I planeringen av en tänkt åtgärd som ryms inom Koncessionen, kommer E.ON inledningsvis att göra en utredning för att bedöma lokaliseringen. Det finns också fördel för nätägaren att välja en plats där hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (se vidare utvecklat i avsnitt 5.2.1.2). Se även Områdets lämplighet under avsnitt 3.3.

2.3.6 Miljökvalitetsnormer (2 kap. 7 § miljöbalken)

Miljökvalitetsnormer finns uppsatta för luft, buller och vatten (ytvatten och grundvatten). Miljökvalitetsnormer för utomhusluft gäller i hela landet med undantag från arbetsplatser samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. Avseende miljökvalitetsnormer för buller så finns riktvärden för bland annat byggarbetsplatser. Miljökvalitetsnormer för ytvatten och grundvatten är bestämmelser om kvaliteten på miljön i en vattenförekomst. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en given tidpunkt. Om en åtgärd som ryms inom Koncessionen har en betydande miljöpåverkan kommer en MKB behövas, varvid miljökvalitetsnormerna prövas.

2.3.7 Rimlighetsavvägning (2 kap. 7§ miljöbalken)

Föreskrivna skyddsåtgärder och försiktighetsmått för att minska påverkan på människors hälsa och miljön får inte vara orimliga att uppfylla. I en rimlighetsavvägning ska hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört kostnaden för åtgärden.

För de åtgärder som ryms inom Koncessionen, föreslås vid behov skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som redovisas i samråd med länsstyrelsen (12 kap. 6 § miljöbalken) eller i andra tillstånd eller dispenser som föregår åtgärden.

3 Förutsedd spänning för att driva ledningsnätet

3.1 Region- och stamnät i Området

Regionnäs- och stamnätsledningar i Området redovisas i Bilaga 2. Inom Området finns stamnätsstationerna Häradsbo och Breared samt dubbla stamnätsledningar i nordsydlig riktning som tillhör Svenska kraftnät. Även sydvästlänken passerar Området, men är dock inte redovisad i Bilaga 2.

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) har en 130 kV-ledning Gislaved-Uddebo som delvis ligger inom Området.

Ellevio AB (Ellevio) har en 130 kV-ledning Tvååker-Falkenberg N som delvis ligger inom Området.

E.ON har ett utbyggt regionnät inom både 130 kV, 40 och 50 kV. Nätet på 130 kV matar de större orterna i Området; Falkenberg, Halmstad, Ljungby och Smålandsstenar. Nätet på 40 och 50 kV är mer förgrenat än 130 kV-nätet och matar mindre orter, produktion och större industrikunder.

E.ON har också några mindre ledningsnät på 30 kV inom Området.

3.2 Förutsedd spänningsnivå för Området

E.ON har fyra olika spänningsnivåer på regionnätetsnivå i Området; 130 kV, 50 kV, 40 kV och 30 kV.

Området ligger över flera nätkoncessioner med endast en högsta spänning enligt Tabell 1 nedan.

Tabell 1. Områdeskoncessioner för lokalnät inom Området

Nätägare	Anläggningsnummer	Spänningsnivå
E.ON Energidistribution AB	380 CGA	24
	380 CPK	20
	7012 AQ	20
	380 CPX	20
	380 CCK	24
	380 COO	24
	380 CIÄ	20
	5076 A	20
	380 COX	24
	5076 A	20
	380 CFP	20

Då områdeskoncessioner inte får överlappa varandra inom samma spänning behöver den lägsta spänningen för Området överstiga 24 kV. Nästa spänningssteg efter 24 kV är i praktiken 30 kV.

30 kV är idag en vanligt förekommande spänningsnivå för att ansluta förnybar elproduktion. E.ON har redan 30 kV-ledningar i Området. Utifrån det stora intresse som finns att etablera förnybar elproduktion i Området, se avsnitt 4.1, kommer det att finnas behov att ansluta dessa anläggningar med ledningar som har spänningsnivå 30 kV. Det är därmed rimligt att ha 30 kV som lägsta spänning i Området.

Ledningsnätet på 130 kV i Området är väl utbyggt och försörjer de större orterna Falkenberg, Halmstad, Ljungby och Smålandsstenar. 130 kV-nätet kommer att behöva byggas om och byggas ut för att kunna hantera de planerade lastökningarna, framför allt inom förnybar elproduktion, vilket är ett arbete som redan pågår. I ett första skede avser dock E.ON inte att ansöka om nätkoncession för område med en högsta spänning på 130 kV.

Ledningsnätet på 40 och 50 kV är väl utbyggt i Området och behovet av åtgärder i nätet redovisas i avsnitt 4.1. De två olika spänningsnivåerna har samma funktion i nätet. Anledningen till att det finns både 40 och 50 kV är historisk har med förvärv av nätbolag att göra. Utifrån det behov som finns i 40 och 50 kV-nätet behöver detta omfattas av Koncessionen.

I spänningsnivån 70 kV har E.ON i dagsläget inga ledningar i Området. Utifrån det som är känt för E.ON idag är behovet av en utbyggnad av ledningar med en spänning på 70 kV

inte större än att det kan tillgodoses av enstaka nya regionledningar. Denna bedömning kan dock komma att ändras längre fram.

Sammanfattningsvis är E.ONs bedömning att det finns ett ut- och ombyggnadsbehov av regionnätet i spänningsintervallet 30–50 kV inom Området både på kort och lång sikt, och att detta spänningsintervall därmed är lämpligt för Koncessionen.

3.3 Områdets lämplighet

Enligt 2 kap. 15 § 1p. ellagen får en nätkoncession för område endast beviljas om området är en lämplig enhet med hänsyn till nätverksamheten. I bedömningen av områdets lämplighet ska hänsyn tas till den sökandes förmåga att under överskådlig tid driva och utveckla ett sammanhållet nät inom det sökta spänningsintervallet. Det är av särskild betydelse att sökanden redan har ett utbyggt nät i området. Området omfattar en yta där E.ON är nätägare till ett flertal områdeskoncessioner utan lägsta spänning (lokálnät) som redan är bedömda som lämpliga enheter. Området avser nämnda områdeskoncessioner för lokálnät i sin helhet, med undantag för koncession 7012AQ som har reducerats något. Detta för att Vattenfall har flera ledningar på 40 kV inom den borttagna delen.

Som beskrivits ovan bedriver E.ON redan nätverksamhet och har ett utbyggt 40-50 kV-nät i Området, vilket också demonstreras i kartan i Bilaga 2. Nätet på 40-50 kV är uppbyggt av flera olika linjekoncessioner som sammanbinds till ett avgränsat nät vilket har varit ett kriterium för valet av avgränsning av Området. Utöver det finns även mindre sammanhållande nät på 30 kV inom Området. Yttergränserna av Området har, med undantag för 7012AQ, satts till gränserna för E.ONs områdeskoncessioner för lokálnät. Anledningen till att dessa gränser har valts är att E.ON som lokálnätsägare är den som i första hand ansluter kunder inom det aktuella området och då har behov av att bygga ledningar på främst 30 kV, samt att E.ON också har ledningar inom det överliggande regionnätet på 40-50 kV. Det område där Vattenfall har det överliggande regionnätet på 40 kV har E.ON valt utesluta ur Området.

4 Inverkan på miljön

4.1 Global miljöpåverkan

Som nämnts i avsnitt 1.1 befinner sig Sverige i ett läge där en kraftig elektrifiering kommer att genomföras under de närmsta decennierna. Detta för att klara att ställa om samhället så att utsläppen av växthusgaser minskar både i Sverige och i andra länder.

Det råder en bred enighet kring att elektrifieringen måste gå snabbt, för att begränsa temperaturökningen som utsläppen av växthusgaser skapar.

Viktiga åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser är att elektrifiera transportsektorn, öka produktionen av förnybar energi, ersätta fossila bränslen i

industriella processer och att nya verksamheter och helt nya typer av aktiviteter kommer till stånd som har låg klimatpåverkan eller bidrar till klimatomställningen genom nettoupptag av koldioxid. Gemensamt för en stor del av dessa verksamheter är att de behöver anslutas till elnätet, eller kräver utökad kapacitet i elnätet. Genom att snabbt bygga ut elnätet möjliggörs alltså verksamheter som minskar utsläppen av växthusgaser.

Vissa verksamheter, exempelvis vindkraftparker, har en lång tillståndsprocess för att kunna starta upp verksamheten. Under förutsättning att nätägaren får uppdrag att ansöka om nätkoncession för linje i tid, löper de båda tillståndsprocesserna parallellt och anslutningen till elnätet begränsar inte vindkraftsexploatörens tidplan. Men det medför en risk för vindkraftsexploatören som riskerar att betala för en dyr tillståndsprovning av en ledning innan vindkraftsparken innehar tillstånd.

Andra verksamheter, så som större laddstationer, solcellsparker eller industriella processer, kan ha snabba processer från beslut till genomförande. Långa ledtider för anslutningen till elnätet får i sådana fall mycket stor påverkan på verksamheten och kan i värsta fall leda till att investeringen inte genomförs som tänkt, och att den positiva miljöeffekten uteblir.

Att kunna bygga ut regionnätet med stöd av nätkoncession för område med betydligt kortare ledtider som följd, har en generellt positiv miljöpåverkan i det perspektivet att verksamheter som bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser snabbare kan realiseras, och att sannolikheten ökar för att investeringen realiseras.

4.2 Lokal miljöpåverkan

Koncessionen avser ett regionnät och Området utgör en stor yta med varierade förhållanden som sträcker sig över fem olika län. Påverkan på den lokala miljön är svår att visa i en generell beskrivning, detta bedöms i varje projekt där de lokala förutsättningarna samt åtgärdens art spelar stor roll för inverkan på miljön. E.ON redovisar därför här endast en översiktlig bild av den potentiella inverkan på miljön. Koncessionen kommer att gälla tills vidare och det är svårt för E.ON att på längre sikt förutse vilka utbyggnadsbehov som kommer att uppstå och var dessa kommer att uppstå.

I och med att E.ON innehar de underliggande nätkoncessionerna för område 380 CPK, 7012 AQ, 380 CPX, 380 CCK, 380 COO, 380 CIÄ, 5076 A, 380 CGA, 380 COX, 5076 A och 380 CFP, bygger E.ON redan idag elnät med stöd av nätkoncession för område inom hela Området.

4.2.1 Prövning av miljöhänsyn

I planeringen av en tänkt åtgärd som ryms inom Koncessionen, kommer E.ON inledningsvis att göra en bedömning om åtgärden kan komma att väsentligt ändra naturmiljön samt vilka tillstånd och dispenser som behöver sökas. Om en väsentlig påverkan på natur- eller kulturmiljön kan antas kommer E.ON därefter att göra en anmälan till länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (MB) eller 2 kap. 10 § kulturmiljölagen (KML) som beskrivits i avsnitt 2. I den utsträckning det behövs i det enskilda fallet ska även en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. MB ingå i anmälan. Länsstyrelsen har möjlighet att begära in den information som ärendet kräver, och kan sedan förena sitt beslut med villkor och försiktighetsmått eller förbjuda verksamheten om det finns skäl för det. Vidare ansöker E.ON också om andra tillstånd och dispenser som behövs för exempelvis skyddad natur och kulturmiljö, vilket beskrivs i avsnitt 2.2.2.

Omfattningen av prövningen som ryms inom Koncessionen kommer att anpassas efter åtgärdens omfattning och påverkan på miljön, till skillnad mot prövningen enligt ellagen där krav på samråd och MKB finns oavsett hur ringa åtgärden än är.

Om Koncessionen beviljas kan Lantmäteriets prövning komma att utökas. Även vid denna prövning kommer hänsyn till natur-, kulturmiljö och detaljplaner behöva tas, se ledningsrättslag (1973:1144) 6–10 §§. Lantmäteriet kommer även i vissa fall behöva samråda med länsstyrelser och kommuner och kan förelägga sökanden att inkomma med bevis på att erforderliga tillstånd sökts, se 19 § ledningsrättslagen.

4.2.2 Utformning och anläggande

Hur en ledning kommer att konstrueras bedöms från fall till fall utifrån det behov ledningen ska tillgodose och lokala förhållanden. Inom spänningsintervallet 30-50 kV är det en större andel markkabel jämfört med högre spänningar. Det finns alltså en något större flexibilitet att bygga markkabel eller luftledning jämfört med framför allt 130 kV-ledningar där luftledning är det förordnade teknikvalet.

Ledningar med en spänning på 30 kV används i dagsläget till störst del för att ansluta produktionsanläggningar för vind- och solkraft. Det huvudsakliga utförandet för denna typ av ledningar är markförlagd kabel, där lokaliseringen prioriteras till befintliga eller planerade vägar där så är möjligt. Luftledning på 30 kV är sällsynt.

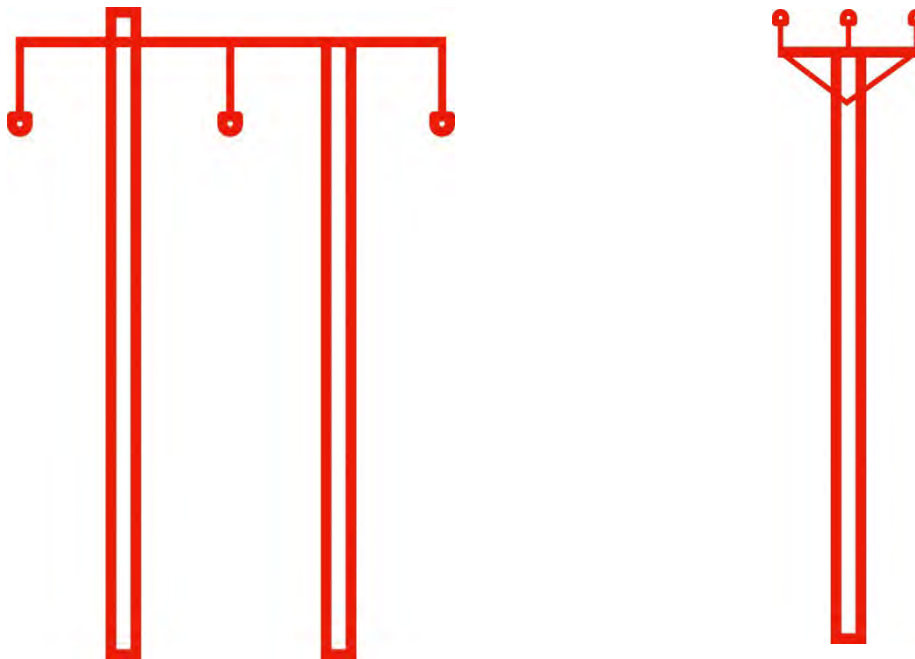
Det befintliga ledningsnätet på 40-50 kV är till övervägande del träsäkra luftledningar med trästolpar.

E.ON anser att tillståndsförfarandet för en ledning som byggs med stöd av nätkoncession för område anpassas i omfattning och tid beroende på vilken

miljöpåverkan ledningen medför, vilket är en skillnad mot prövningen för nätkoncession för linje där krav på stor eller liten MKB alltid föreligger oavsett hur ringa åtgärden är. Det innebär att ledningar med en ringa miljöpåverkan med stor sannolikhet kan prövas endast genom anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § MB samt eventuella följd tillstånd. En sådan prövning ska i regel ha avgjorts inom 6 veckor vilket är en mycket stor skillnad mot Eis handläggningstid, som under de senaste åren har legat runt 18 månader, oavsett hur omfattande prövningen är. En områdeskoncession för regionnät innebär därmed mycket stora tidsvinster för ledningar där det endast behövs 12:6. Om miljöpåverkan från ledningen är så pass stor att det behövs samråd enligt 6 kap. MB är dock tidsvinsterna inte lika stora jämfört med att pröva en nätkoncession för linje, även om E.ON bedömer att det finns tidsvinster även där.

För de fall ledningen har en så låg miljöpåverkan att endast samråd enligt 12:6 bedöms nödvändigt, spelar det tekniska utförandet en ledning har också en viktig roll kring framkomligheten i övrigt. Att använda ett tekniskt utförande med låg omgivningspåverkan ökar sannolikt chansen att en fastighetsägare finner intrånget som rimligt och att det går att träffa en överenskommelse kring ett servitut. Risken för att beslut blir överklagade samt att ledningsrätt krävs för att få marktillträde minskar. Om det går att träffa överenskommelser med berörda fastighetsägare minskar ledtiden i projektet, jämfört med om det krävs ledningsrätt för att få tillträde till marken och om nödvändiga myndighetsbeslut överklagas.

Sammantaget menar E.ON att tillståndsförfarandet för en ledning som byggs med stöd av nätkoncession för område anpassas i omfattning och tid beroende på om ledningen medför stor eller lite miljöpåverkan, vilket är en skillnad mot prövningen för nätkoncession för linje. Även förfarandet för tillträde till marken är starkt beroende av hur stort intrånget upplevs. För de fall när en ledning endast behöver samrådas enligt 12:6 och där avtalsservitut kan tecknas på hela ledningssträckan, kan tillståndprocesserna i bästa fall klaras av på några månader. Motsvarande tillståndprocesser för en ledning som byggs med stöd av nätkoncession för linje skulle ta minst två år utifrån de handläggningstider som Ei har haft de senaste åren. Med stöd av Koncessionen kan E.ON göra mycket stora tidsvinster för ledningar med låg miljöpåverkan och där överenskommelser kan träffas med fastighetsägarna.

Figur 1. Den första bilden visar en portalledning med trästolpar och den andra bilden visa en linepoststolpe

4.2.2.1 Luftledningar

Utifrån de förutsättningar som finns idag skulle en ny ledning som ryms inom Koncessionen på 40-50 kV med stor sannolikhet utföras som linepost- eller portalstolpar som visas i Figur 1 ovan, vanligtvis i trä eller stål (kompositstolpar kan också förekomma). Nya träportalstolpar anläggs genom att stolpbenen grävs ner i gropar i marken. I vissa fall kan det bli aktuellt att förstärka stolpen med stag som monteras på en betongsliper som grävs ner under marken. Om stolpen anläggs på berg eller där jordmånen är tunn förankras den i en stolpsko som skruvas fast i berget.

E.ON fattade under våren 2017 beslut om att inte använda kreosotimpregnerade stolpar. De stolpar som är aktuella för användning är trästolpar impregnerade med kopparsalt. Kopparsalt med det verksamma ämnet koppar är ett av de vanligaste impregneringsmedlen som används för trä idag. För ledningsstolpar som impregneras med kopparsalt kompletteras impregneringen med en oljebehandling för att ge stolparna mer vattenavvisande egenskaper, vilket förlänger stolpens livslängd. Oljan som används är en blandning av vegetabilisk olja och mineralolja utan toxiska egenskaper. Koppar är naturligt förekommande i naturen och är ett essentiellt näringsämne för både växter och djur. Koppar är mycket vanligt förekommande i vår vardag och används i dricksvattenledningar och som plåtdetaljer på byggnader med

mera. Så som alla ämnen är koppar i för höga halter toxiskt och kan skada lever, njurar och immunförsvar. Koppar är dock inte cancerogent så som kreosot är.

Stålstolpar anläggs vanligen på stolpfundament som placeras i grävda gropar och säkras genom stagning. Där markerna är blöta placeras stolparna i första hand inom de lokalt torraste områdena. Går det inte att hitta fast mark utnyttjas i sällsynta fall särskild våtmarksfundamentering med pålat fundament för grundläggning av stolpen. Fundamentet grävs normalt sett ned på ett djup av ca 2 m. När stolp- och stagfundamentet är på plats fylls groparna igen med schaktmassorna. Eventuella överskottsmassor sprids runt stolpplatsen och marken jämnas till. Utseendet på fundamentet och gropens storlek kan variera beroende på markförhållandena.

De överskottsmassor som uppkommer i samband med grundläggning av stolpar är relativt små och kräver inget specifikt omhändertagande. Vid stolpresning i sank torvmark är schaktningen mer omfattande. Huvuddelen av schaktmassorna används dock för återfyllnad av schaktet när stolpen har rests. Eventuella överskottsmassor fördelas ut i terrängen kring stolpen.

Vid passage av större vägar, järnvägar etc. används tillfälliga stolpar och skyddsgaller däremellan för att möjliggöra att linorna kan dras ut utan att påverka vägen/järnvägen.

I första hand sker transporter på befintliga vägar i området samt i nya ledningsgator. Om nya tillfartsvägar till stolpplatserna behöver anläggas kommer samråd att ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken om det innebär risk för väsentlig påverkan på naturmiljön.

4.2.2.2 Kablar

För en kabel 30–50 kV behövs normalt en skogsgata om totalt 7 meter. I de fall ledningen följer parallellt med andra ledningar 30–130 kV kan ledningsgatan delvis överlappa. Kabelgraven schaktas ut med hjälp av grävmaskin. Schaktmassorna används normalt sett för återfyllning av kabelschaktet efter förläggning. Eventuella överskottsmassor läggs, där så är möjligt, i terrängen. Vid arbete inom markförorening körs överskottsmassor på deponi. Beroende på vilka halter som råder hanteras massorna olika.

Där jordmånen inte är tillräckligt mäktig, vid ytligt berg eller berg i dagen kan sprängning komma att krävas.

4.2.2.3 Drift och underhåll

För att bibehålla en ledningsgata träsäker måste denna kontinuerligt underhållas vilket sker var 8:e till 10:e år. Med skogligt underhåll menas att den hävdade skogsgatan röjs helt och hållet från högre vegetation. Inför alla underhållsåtgärder som potentiellt kan

medföra att naturmiljön väsentligen kan komma att ändras, genomför E.ON 12:6-samråd med berörd länsstyrelse, i syfte att säkerställa att nödvändiga miljöhänsyn tas. För en friledning på 30–50 kV är skogsgatans bredd normalt 35 meter i södra Sverige, men E.ON begränsar sig inte till denna bredd i Koncessionen då luftledningar med en spänning över 25 kV inte ska kunna få avbrott på grund av nedfallande träd enligt EIFS 2023:1 (5 kap. 1 §).

Tekniskt underhåll på ledningen utförs vid behov. Det kan handla om att byta ut gamla eller skadade ledningsdelar samt felsöka och genomföra reparationer vid eventuella felavbrott. Efter en ledningsbyggnation utförs normalt första besiktning och underhållsåtgärd efter 20 år. Därefter i något tätare intervall.

Inför planerade underhållsåtgärder samråder E.ON med länsstyrelsen avseende åtgärderna i enlighet med 12 kap. 6 § miljöbalken om åtgärderna bedöms som att de kan komma att väsentligt skada naturmiljön. Som regel anmäls alltid underhållsröjning och avverkning/toppning av kanträd på en hel ledningssträcka.

4.2.2.4 Rasering

Vid rasering av befintliga luftledningar tas normalt sett alla anläggningsdelar bort så länge det inte bedöms finnas några motstående intressen som överväger nyttan med att ta bort ledningskonstruktionen i sin helhet. Om stolpplaceringarna är belägna i våtmark eller annan mark med låg bärighet, så dras stolpen upp på tjälad mark. Ingen annan åtgärd för övriga anläggningsdelar tas då risken för körsador och bestående skador på hydrologin är för stora i förhållande till miljöriskerna.

4.2.3 Naturmiljö och biologisk mångfald

Området innefattar 20 kommuner och 5 olika län, vilket innebär att det förekommer flertalet skyddade naturområden inom Området. Se bifogad karta i Bilaga 3 över skyddade naturmiljöer i Området. Området innefattar ett flertal olika skyddade områden exempelvis vattenskyddsområden, naturreservat, nationalpark och Natura 2000 (fågel- och habitatdirektivet). Dessa miljöer är skyddad natur som är reglerad i miljöbalken eller i speciella föreskrifter varvid det kan krävas särskilda dispenser eller tillstånd för att utföra vissa åtgärder som ryms inom Koncessionen. Där skyddade områden inte kan undvikas kommer E.ON som vanligt att söka dispenser och tillstånd enligt miljöbalken hos länsstyrelse respektive kommun. Om åtgärden inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt miljöbalken men kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall anmälan för samråd göras hos länsstyrelsen i enlighet med 12 kap. 6 § MB. Om försiktighetsåtgärder krävs kommer detta att fastställas i samråd med länsstyrelsen.

Byggnationsarbeten inom blöta markområden kommer i den mån det är möjligt att ske när marken är tjälad eller väl upptorkad, annars kommer stockmattor eller liknande att användas. Risken för skador i känsliga våtmarksområden minskas därmed.

Linepoststolpar kan utgöra en riskkonstruktion för vissa typer av större fåglar som har ett beteende som gör att de kan tänkas sitta på en stolpregel, så som berguv och kungsörn. Det är bara delen på fågeln som innehåller vatten och salter, dvs. de köttiga delarna som leder ström, och det är därmed ett kortare spann på en fågel jämfört med det totala vingspannet. E.ON bygger linepoststolpar med en längre regel än branschstandard, 1600 mm i stället för 1350 mm. Med detta fasavstånd överskrids de avstånd mellan de delar på berguv och kungsörn som leder ström, och det finns en extra säkerhetsmarginal för ett eventuellt strömöverslag. Sammantaget bedöms den teoretiska risken för strömgenomgång på grund av ledningens konstruktion då som liten.

Med biologisk mångfald avses variationsrikedom bland levande organismer av alla ursprung. Såväl mångfald inom arter, mellan arter som av ekosystem omfattas. Under de senaste decennierna har andelen hävdad och betad jordbruksmark minskat. Detta beror till stor del på att jordbruket har intensifierats, men även på att vissa marker inte längre brukas och har vuxit igen med skog. Habitaterna har för en mängd växter och därmed även insekter anpassade till det gamla kulturlandskapet till följd av detta trängts undan. Skogsbruket har även det blivit mer storskaligt och även där har den biologiska mångfalden minskat. Ytterligare ett hot är urbaniseringen, vilken medfört att andelen mark som täcks av bebyggelse och hårdgjorda ytor ökar.

Det man på senare år har sett är att arter som tidigare endast funnits i hävdad och betad mark har upptäckts i bland annat ledningsgator och man kan vid inventeringar se att ledningsgator ofta har en högre biologisk mångfald än angränsande biotoper. Anledningen till mångfalden bedöms vara att miljöerna systematiskt hålls öppna från igenväxande skog vilket medger att solinstrålningen mot markskiktet ökar och att det skapas brynmiljöer. I den homogena planterade skogen skapas ett öppet stråk som ger variation i området och kan fungera som en spridningskorridor för till exempel fjärilar och dess värdväxter. Även vissa fågelarter gynnas av den öppna ledningsgatan vad gäller födosök, häckning etc. Vad gäller kraftledningar i städer kan man se att luftledningar på vissa ställen har bidragit till att ett grönt stråk har bevarats genom bebyggelsen.

Som en av Sveriges största ledningsägare har E.ON möjlighet att bidra till att den biologiska mångfalden gynnas och bolaget arbetar aktivt med frågan i flera avseenden. Bland annat har E.ON i samverkan med länsstyrelsen i Jönköping tagit fram en manual för skötsel och underhåll av befintliga kraftledningsgator. I manualen, som är tänkt att fungera som ett stöd för E.ON och de entreprenörer som bolaget anlitar, redovisas generella skötselråd för olika typer av biotoper som kan förekomma längs

ledningsgatorna. Skötselråden syftar till att gynna den biologiska mångfalden i kraftledningsgatorna.

Underhållet av ledningsgatorna bidrar potentiellt till att gynna den biologiska mångfalden genom att öppnare stråk ofta skapas, solinstrålningen i markskiktet ökas, nya livsmiljöer skapas etc. Vidare kan tex. kvarlämnandet av högstubbar och död ved i samband med avverkning och röjning ytterligare bidra till att den biologiska mångfalden gynnas. Även markstörningar som skapas vid byggnation av ledningar och vid inspektion och underhåll av ledningar kan vara positivt för den biologiska mångfalden, då de potentiellt bidrar till att nya livsmiljöer skapas. I synnerhet har det visat sig i sandiga och torra biotoper.

Det är viktigt att understryka att E.ON normalt inte äger marken där kraftledningarna etableras och bibehålls, utan detta nyttjade regleras vanligen genom servitutsavtal eller ledningsrätt med berörda fastighetsägare. Alla åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden, utöver vad som regleras inom ramen för servitutsavtal eller ledningsrätt, måste därför genomföras i samråd med berörda fastighetsägare. Alla åtgärder måste även ske med beaktande av gällande skogsvårdslagstiftning.

4.2.4 Kulturmiljö

Inom området förekommer fornlämningar och andra kulturmiljölämningar. För arbete inom fornlämningsområde krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen, KML. Övriga kulturhistoriska lämningar skyddas enligt skogsvårdslagen. I planeringen av en tänkt åtgärd som ryms inom Koncessionen, kommer E.ON inledningsvis att göra en utredning om åtgärden kan komma att väsentligt ändra kulturmiljön. Skador eller ingrepp i fornlämningar undviks i första hand. Vid behov inför en åtgärd som kan komma att påverka kulturmiljön, kommer samråd enligt 2 kap. 10 § KML eller ansökan om ingrepp i fornlämning att göras hos länsstyrelsen.

Påträffas okända kulturlämningar eller fattas misstanke därom avbryts arbetet och länsstyrelsen kontaktas.

4.2.5 Magnetfält

E.ON för en öppen och saklig dialog om magnetiska fält och eventuella risker. E.ON följer kontinuerligt pågående forskning inom området och strävar efter en kunskapshöjning beträffande magnetiska fält. E.ON beaktar berörda myndigheters rekommendation och miljöbalkens regler om försiktighet och tar människors oro på allvar. E.ON mäter, beräknar och redovisar vid behov magnetfältsnivåer kring våra anläggningar.

Magnetiska fält mäts i mikrotesla (μT). Fälten alstras av strömmen i ledningen och varierar med storleken på strömmen. Även spänningsnivån och hur faslinorna hänger i

förhållande till varandra påverkar magnetfältets styrka. Magnetfältet avtar normalt med kvadraten på avståndet från ledningen.

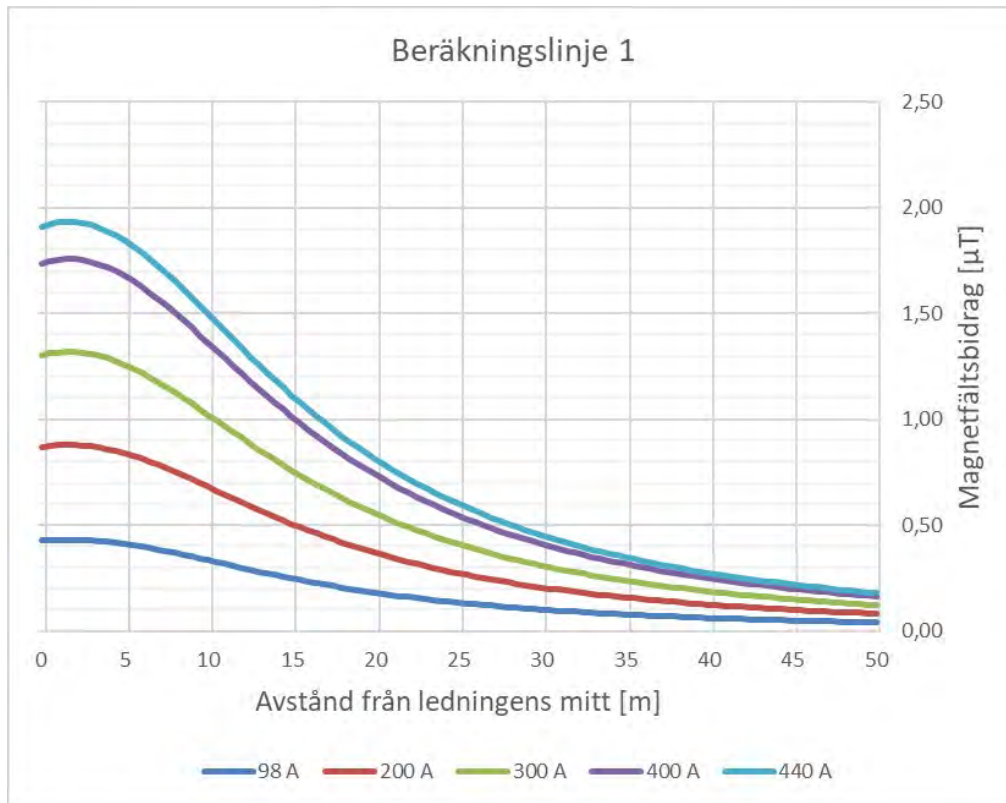
Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att magnetfält upp till 0,2 mikrottesla i årsmedelvärde är att betrakta som normala för boendemiljö, och att årsmedelvärden över 2 mikrottesla kan anses vara kraftigt förhöjda. Det är ett konstaterande utifrån uppmätta nivåer och har ingen koppling till eventuella hälsoeffekter.

Idag finns inga riktvärden för magnetfält för boendemiljöer, men enligt försiktighetsprincipen så brukar man tala om ett värde på 0,4 μT . För att ge indikation av vilka magnetfältsvärden som kan förväntas från de ledningar som omfattas av Koncessionen, har E.ON genom baklängesräkningar beräknat vilken last en 50 kV kan drivas med för att från ledningen alstrat magnetfält ska ha avtagit till 0,4 μT på 15 m, 20 m respektive 30 m avstånd från lednings mitt (mittfas). I detta exempel har en linepostledning valts och ett fasavstånd på 1,6 m antagits med lägsta tillåtna linhöjd inom detaljplanerat område (dvs 7 m).

- För att erhålla magnetfältet 0,4 μT på 15 m avstånd från ledningsmitt (mittfas) så kan ledningen lastas med 200 A.
- För att erhålla magnetfältet 0,4 μT på 20 m avstånd från ledningsmitt (mittfas) så kan ledningen lastas med 340 A.
- För att erhålla magnetfältet 0,4 μT på 30 m avstånd från ledningsmitt (mittfas) så kan ledningen lastas med 740 A.

Exemplet är relevant för en ledning oavsett spänning med samma typ av stolpe och med samma ström eftersom magnetfälten beror framför allt på avståndet till faserna och strömmen. Hur magnetfälten varierar beroende på strömmen på ledningen demonstreras i bilden nedan. E.ON bedömer att luftledning på 30–50 kV kan ge ett årsmedelström värde på ca 200 A om ledningen är hårt belastad. De flesta ledningar har väsentligt lägre årsmedelströmmar.

I planeringen av en tänkt åtgärd som ryms inom Koncessionen, gör E.ON vid behov en bedömning om åtgärden kan komma att väsentligt ändra magnetfälten. Åtgärden kan omfatta andra typer av stolpar än den som redovisas i exemplet och det finns andra faktorer än stolptyp som också kan påverka magnetfältet, så som parallella ledningar och i vilken riktning strömmen i den parallella ledningen går. E.ON gör beräkningar utifrån de specifika förutsättningarna och gör vid behov en bedömning av magnetfältsreducerande åtgärder, där den vanligaste åtgärden är att flytta ledningen i sidled.

Figur 2. Magnetfält beroende på avståndet på ledningen och dess last. Exemplet är för en 50 kV ledning, men utgör endast ett exempel för att demonstrera att magnetfälten avtar snabbt med ökat avstånd.

5 Säkerställandet av en samhällsekonomiskt motiverad utbyggnad av nätet

Det kan underlätta en samhällsekonomiskt motiverad utbyggnad av nätet om ett regionnätstföretag får en nätkoncession för område med spänningsgränser som tillåter en fortsatt utbyggnad av företagets nät utan att det är nödvändigt att ansöka om nätkoncession för linje för varje ledning. (Prop. 2020/21:188 s75-76). Det bör inte kunna bli aktuellt att bevilja en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänningsgräns om det inte finns något behov av att bygga ut regionnätet eller om behovet av en utbyggnad inte är större än att det kan tillgodoses av enstaka nya regionledningar (Prop. 2020/21:188 s. 31).

5.1 Områdets framtida behov av el och ombyggnadsbehov

Enligt förordningen (2021:808) om nätkoncession ska en ansökan om koncession för område innehålla en plan för områdets framtida behov av överföring av el, vilket är beskrivet nedan.

Totalt har E.ON ca 550 km ledningar med spänning 40-50 kV inom Området, sträckningarna framgår av Bilaga 2. Det dominerande utförandet på 40-50 kV är luftledning och i 30 kV-nätet är det markkabel. Stora delar av ledningsnätet på 40-50 kV är äldre, där ca 190 km är mellan 50 och 60 år och 150 km är mer än 60 år. Några av de äldsta ledningarna har faslinor av koppar. När ledningarna är så pass gamla blir det svårt att få fram alla reservdelar. Beslut om reinvestering görs efter bedömning av den enskilda ledningens skick, men det går att generellt konstatera att det är en hög ålder på ledningsnätet och att reinvesteringar i nätet kommer att behöva öka.

På sikt kommer både ledningar och nya stationer att behövas. Stationer omfattas inte av kravet för koncession, men för stationer studerar E.ON de olika förutsättningarna och bedömer i vilken utsträckning det finns skäl att uppföra nya ledningar på regionnätetsnivå till dessa stationer. En vanligt förekommande situation är att när en transformatorstation ska uppgraderas krävs att ytterligare markområden behöver tas anspråk pga. en suboptimal ursprunglig stationsplacering, dvs det går inte utöka inom befintligt läge. Det kan då innebära att en station behöver flyttas till ett nytt läge eller att själva utökningen måste ske på annat markområde i närheten, vilket medför att ledningar behöver anläggas. För dessa fall krävs då antingen en ändring av befintlig nätkoncession för linje eller en nyansökan.

Utöver de reinvesteringar som kommer att ske på längre sikt och där det konkreta behovet i dagsläget inte är specificerat, arbetar E.ON i nuläget med projekt i utredningsskedet, där nätkoncession för linje kommer att behöva sökas när projektet ska realiseras.

- Ledningsförstärkning mellan Gnosjö och Hillerstorp
- Utöver den planerade ledningen ovan pågår en större utredning av området kring Torup, Smålandsstenar och Fänestad som kommer resultera i förstärkningar och ombyggnader av 40 kV-nätet. Det är dock inte klarlagt i dagsläget, vilket konkreta ledningsåtgärder som kommer att vidtas.

Till största delen är ovan nämnda reinvesteringar drivna av att det finns anläggningsrisker (exempelvis att det är faslinor av koppar) eller behov av att öka kapaciteten. Tidplanen för ombyggnationen är svår att bedöma. E.ONs totala investeringsbehov är, precis som för övriga elnätsbranschen, mycket stort för de kommande decennierna. Det finns många anläggningar som ur ett tekniskt perspektiv behöver vara plats redan idag, men det finns inte tillräckligt med resurser varken inom E.ON eller hos entreprenörer för att genomföra alla nödvändiga investeringar på en gång. När ett projekt kan komma att realiseras är därför en prioriteringsfråga där projektets prioritet får vägas mot E.ONs övriga projekt. Prioriteringsordningen är dessutom rörlig beroende på vilka behov som uppstår med tiden.

Ledningsförstärkningen mellan Gnosjö och Hillerstorp har genomgått en nätutredning där behovet har konstaterats. Utifrån vad E.ON vet i nuläget är projektet tänkt att projekteras och inleda tillståndsprocess under 2025. När det kommer till det övriga området kring Torup, Smålandsstenar och Fänestad ska nätutredningen avslutas och fastställa vilka åtgärder som behöver vidtas, vilket bör bli under 2024. Hur lång tid det dröjer innan

projektering och tillståndsarbete påbörjas beror på hur prioriterade åtgärderna är jämfört med övriga projekt.

Vid sidan av de ombyggnader som E.ON planerar för att stärka leveranssäkerhet, reinvestera gamla anläggningar och öka kapacitet finns också ett stort intresse för anslutningar hos större konsumenter och producenter. E.ON vill understryka att behovet av en områdeskoncession består huvudsakligen i en långsiktig lösning för förfrågningar som ska realiseras och inte i de behov som redan realiserats, eftersom koncessionen gäller tills vidare. Inom Området finns idag förfrågningar i olika stadier på att ansluta konsumtion och produktion enligt Tabell 2 nedan. Då det är stora svängningar beroende på kundernas intresse får siffrorna nedan ses som en ögonblicksbild och en indikation.

Tabell 2. Förfrågningar på anslutningar på högspänningsnivå (december 2023)

Typ av kund	Antal förfrågningar	Total effekt (MW)
Konsumtion		
Laddinfrastruktur	17	35
Övrig konsumtion	32	98
Produktion		
Inmatning batteri	41	809
Produktion Sol	131	3062
Produktion Vind	10	476
Totalt produktion	182	4347

Totalt har E.ON just nu 231 förfrågningar med en total effekt på nästan 4500 MW. Intresset för framför allt produktion genom storskaliga solcellsparker är stort och överstiger 100 förfrågningar med en total effekt på mer än 3000 MW. Vidare finns också 10 förfrågningar på anslutning för vindkraft vilket sammantaget berör anslutning av nästan 500 MW.

Intresset av att ansluta batterier till E.ONs nät har ökat under senare tid. I dagsläget är det drygt 40 förfrågningar som rör inmatning av el med en total effekt på 809 MW. En batterianläggning behöver också mata ut på nätet, men i tabellen har E.ON valt att endast redovisa inmatningsförfrågningarna.

Utöver produktionsanslutningar finns även företag med större laster, som kommande år vill minska fossila inslag och ersätta med miljövänlig el. Större laddstationer för elbilar och terminaler i transportsektorn kan också komma att aktualiseras framöver.

Det stora intresset av produktion för solenergi präglas av korta ledtider hos exploitören. Kombinationen av solcells företagets korta ledtider och att det kan röra sig om stora effekter att ansluta, gör att det är svårbedömt för nätföretag att se vilket totalt behov som finns i ett område på bara några års sikt.

Det är inte sannolikt att alla förfrågningar kommer att realiseras, och vilka förfrågningar som går vidare till att bli realiserade anslutningar går inte att förutse, då det finns ett antal faktorer som ligger utanför själva anslutningen som påverkar om den är lönsam. Det som är väsentligt för prövningen av Koncessionen är dock att visa att det finns ett utbyggnadsbehov som är större än vad som kan tillgodoses av enstaka nya regionledningar. Även om bara en mindre del av alla förfrågningar realiseras kommer det medföra stort behov av utbyggnad av elnätet på de spänningar som omfattas av Koncessionen.

Om tidsskillnaden på att få en anslutning på 30–50 kV minskar kommer fler kunder att vilja ansluta på högre spänning då tidsperspektivet är en stor orsak till att särskilt produktionskunder väljer att ansluta till en lägre spänning än vad som tekniskt är mest lämpligt. En snabbare anslutning ökar möjligheten till att kundens investering blir av samt att den också realiseras snabbare. E.ONs bedömning är att majoriteten av de produktionskunder som idag ansluter på 20 kV skulle föredra att ansluta på 30 kV om det skulle ta lika lång tid.

I många fall blir det en enklare tillståndsprocess som också minskar kostnaderna för att ta fram ansökningshandlingar. Även resursåtgång och kostnader för nätutredning minskar då många kunder idag vill ha utredning av både 20 och 30 kV-alternativ.

Sammantaget finns stora fördelar för E.ONs kunder att snabbt kunna ansluta på 30–50 kV. Eftersom E.ON idag inte kan erbjuda en snabb anslutning på dessa spänningsnivåer är många anslutningsförfrågningar på en lägre nivå (20 kV) där kunden kan få till en snabb anslutning med stöd av områdeskoncession för lokalnät. Med en beviljad områdeskoncession på 30–50 kV blir dessa spänningsnivåer mer attraktiva för våra kunder. Därför anser E.ON att fler av de anslutningsförfrågningar som anges ovan hade varit avsedda för regionnätet om det skulle finnas en områdeskoncession för 30–50 kV i Området.

Delar av området ligger i Skåne län. I Skåne har en färdplan om effektbehovet tagits fram, "Färdplan för Skånes elförsörjning 2030" av Skånes Effektkommission. Skånes effektkommission består av 15 olika aktörer, så som Region Skåne, Länsstyrelsen i Skåne län, E.ON, Sydsvenska Industri- och handelskammaren och ett flertal kommuner. Syftet med färdplanen är att förverkliga en målbild om att Skånes självförsörjningsgrad av eleffekt ska öka från dagens 15 % till minst 50 % under årets alla timmar. Färdplanen föreslår en sexdubbling av installerad effekt i Skåne. I rapporten nämns att det behövs stora satsningar på föra att öka kapaciteten på elnäten i Skåne, på samtliga nätnivåer. I färdplanen slås det fast att elanvändningen förväntas öka kraftigt i Skåne till 2030. Vidare ska stora mängder produktion anslutas för att kunna genomföra färdplanen. E.ON anser att Koncessionen medför ökade möjligheter att realisera färdplanen och behoven som utpekats. Detta då stora mängder förnybar energi måste anslutas och näten behöver byggas ut.

Utifrån det stora intresset att ansluta nya och utökade verksamheter till E.ONs nät i Området, kan det konstateras att det föreligger ett stort utbyggnadsbehov. Exakt vilka etableringar som kommer att realiseras går inte att avgöra idag. Det är dock sannolikt att nya stora effekter kommer att behöva anslutas och att majoriteten av förfrågningarna har betydligt kortare ledtider än vad E.ON har vid ansökan om nätkoncession för linje. Att kunna bygga fler anslutningsledningar och stärka upp kapaciteten i elnätet med stöd av nätkoncession för område skulle därmed öka sannolikheten för att förfrågningarna realiseras och korta ledtiderna för genomförandet.

Det finns sammanfattningsvis ett stort behov av att bygga ut och bygga om ledningsnätet i det sökta spänningsintervallet inom Området. Trots att det är svårt att visa exakt i vilken omfattning utbyggnad kommer att ske eller när, anser E.ON att det är visat att det finns ett behov av en utbyggnad i Området som är större än att vad som kan tillgodoses av enstaka nya regionledningar.

5.2 Samhällsekonomisk kostnadsnyttoanalys

En samhällsekonomisk kostnadsanalys är bifogad i Bilaga 4 varvid en beviljad områdeskoncession med högsta och lägsta spänning ställs mot alternativen att söka linjekoncession och nollalternativet. I kostnadsnyttoanalysen framgår endast en kort motivering, därför har E.ON utvecklat sina svar nedan. Detta stycke ska läsas parallellt med Bilaga 4 för en djupare förståelse.

5.2.1 Samhällsekonomiska nyttor

5.2.1.1 Förändrade nätförluster

Många nya anslutningskunder har idag inte möjlighet att vänta på en anslutning som kräver linjekoncession. Det är därför vanligt att särskilt produktionskunder ansluter på 20 kV för att korta ned ledtiderna, även om 30 kV är mer lämpligt. Med stöd av en områdeskoncession med, högsta och lägsta spänning kan ledtiden för att ansluta till högre spänningar kortas ner. Fler kunder kan då ansluta på rätt spänning utan att deras ledtider påverkas. Att ansluta på en för låg spänning ger upphov till större nätförluster, men kan idag vara enda sättet att realisera anslutningar med de snabba ledtider som finns. Genom att ansluta på rätt spänning ges upphov till minskade nätförluster i jämförelse med att ansluta på en lägre spänning.

5.2.1.2 Driftsäkerhet

Luftledning med trädsäkra ledningsgator anläggs för att kunna leverera driftsäker el året runt oavsett väder utan att några träd faller ner på ledningen. Vanliga fel på en trädsäkrad luftledning kräver normalt sett ingen reparationsinsats. Den vanligaste felorsaken vid övergående fel är åsknedslag. Luftledning är dock byggda för att tåla

elektriska överslag och omedelbart återgå i drift. Mer bestående fel på en luftledning kan normalt åtgärdas inom 24 timmar, då felen går snabbt att lokalisera och är lättåtkomliga för reparation. Till skillnad mot luftledningar, så kräver alla fel reparationsinsatser för markkablar. De vanligaste felorsakerna på markförlagda ledningar är grävskador samt fel på kabelskarvar och kabelns ändavslut. Fel på markkablar tar betydligt längre tid att återställa jämfört med fel på en luftledning, då det både tar längre tid att lokalisera och reparera felet. Enklare fel på en kabelanläggning kan ta kortare tid än en vecka att åtgärda, men det kan även ta betydligt längre tid. Under vintertid, när det råder tjäle i marken, förvårar detta felavhjälpningen betydligt. Enligt statistik från ENTSO-E, framgår att felfrekvensen i Sverige för bestående fel varit 10–20 gånger högre för markkabelanläggningar jämfört med trädsäkra luftledningar på 100–150 kV. Det är rimligt att anta att motsvarande förhållande även gäller för trädsäkra luftledningar med spänningsnivåer under 100 kV¹. En avsevärt högre felfrekvens kombinerat med en väsentligt längre reparationstid för bestående fel på markförlagda ledningar jämfört med luftledningar, är orsaken till att markförlagda ledningar kan anses ha lägre driftsäkerhet än luftledningar.

För att kompensera för kabelanläggningars lägre driftsäkerhet kan flera kabelförband anläggas, så att ledningarna kan vara i fortsatt drift även om det blir driftavbrott på något kabelförband. Reservförband behöver placeras på tillräckligt stort avstånd så att inte alla förband riskerar att skadas samtidigt vid en körskada eller schaktskada. På så sätt kan man minska den försämrade driftsäkerheten i att lägga markkabel.

5.2.1.3 Flexibilitet

Vid ombyggnationer för linjekoncession kommer lösningar som ryms inom linjekoncessionen att eftersträvas för att minska tidsåtgång för att ansöka om ny eller ändrad koncession. Det kan leda till dyrare eller tekniskt sämre anläggningar, alternativt att processen tar längre tid. Koncessionen för område med en högsta och lägsta spänning skulle ge betydligt större förmåga att kunna anpassa anläggningen efter faktorer som uppkommer under processen, vilket dels ger en snabbare framdrift dels en mer tekniskt optimerad anläggning.

5.2.2 Samhällsekonomiska kostnader

5.2.2.1 Direkta byggkostnader

I och med en beviljad koncession för område med högsta och lägsta spänning minskar kostnaden för tillståndsprocesser eftersom en ansökan om linjekoncession för varje planerad ledning inte behöver skickas in. Det är svårt att göra exakta kostnadsjämförelser för tillståndsprocesser mellan ledningar som uppförs med stöd av nätkoncession för linje och nätkoncession för område. Delvis beror det på att processerna för de olika

---

¹ [webshop-regionnatets-funktion-och-utformning.pdf \(energiforetagen.se\)](https://www.energiforetagen.se/webshop-regionnatets-funktion-och-utformning.pdf)

koncessionstyperna skiljer sig åt, där E.ON gör det mesta tillståndsarbetet själva vid nätkoncession för linje medan entreprenörer gör tillståndsarbetet för nätkoncession för område.

Som framförts i avsnitt 4.2.2 ser E.ON att potentialen för besparing av både tid och pengar är större i de projekt som har begränsad påverkan på omgivningen. I tabellen nedan presenteras fyra projekt där E.ON ansökt om nätkoncession för linje. Samtliga är jordkabel som har fått beslut om Icke betydande miljöpåverkan. Det är endast ledningen med anläggningsnummer 10985 som är färdigställd.

Tabell 3. Kostnader för tillståndsprocesser i projekt där E.ON ansökt om nätkoncession för linje. Samtliga projekt är markkabel där Länsstyrelsen tagit beslut om ej BMP.

Anl.nr	Eis beslut	Ledning	Spänning	Längd (km)	Län	Kostnad SEK (Konsult+egen tid)
10922	2020-05-13	Vid Gemla	50	0,6	Kronoberg	408 813
11291, 11292	2022-04-14	Ulvsätter	40	0,1	Örebro	145 136
10985	2020-07-28	Lövestad-Äsperöd	20	5	Skåne	338 142
11553	2023-12-12	Stjärneholm-Skurups E	130	4	Skåne	312 009

I projekt där en ledning byggs med stöd av nätkoncession för område är det som nämnts ovan entreprenörer som tar fram erforderliga handlingar för att söka tillstånd. Det finns schabloniserade kostnader för att ta fram ansökan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, som är framtagna i EBR Lokalnätscatalog KLG1:22. Denna uppdateras en gång per år. Det är dels fasta kostnader, dels kostnader per kilometer ledningssträcka. Utgångspunkten i denna jämförelse är att det är ett projekt med begränsad påverkan där det räcker att samråda enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Ett lokalnätsprojekt på 1,5 km skulle i Lokalnätscatalog KLG1:22 kunna innefatta:

- 1 st. Grundläggande beredning. fast tid/projekt,
- 1,5 km Tillägg grundläggande beredning för projekt > 1km
- 1 st. Samråd enligt miljöbalken. fast tid för projekt
- 1,5 km Samråd enligt miljöbalken. rörlig tid för projekt > 1km

Total kostnad enligt ovan blir 13 797 SEK. Skulle längden på ledningen öka till 5 km blir kostnaden 30 895 SEK.

5.2.2.2 Indirekta kostnader

Med en beviljad nätkoncession för område med högsta och lägsta spänning förväntas nätförlusterna vara lägre (se avsnitt 5.2.1.1) genom att fler kunder kan ansluta på rätt spänningsnivå. Minskade nätförluster resulterar i minskade kostnader.

Många äldre ledningar har komponenter av äldre slag som är svåra eller dyra att få tag i. Det kan också vara så att reparationsbehovet är stort vilket är förenat med kostnader för både planerade och oplanerade reparationer (felavhjälpning). Den bästa lösningen kan då vara att helt bygga om ledningen och då ofta öka kapaciteten i ledningen. I samband med utbyggnad eller ombyggnad av ledningar kan det bli aktuellt att göra anpassningar som att flytta befintliga ledningar, till exempel för att få ner magnetfälten eller för att undvika andra intressen. Med stöd av en områdeskoncession för högsta och lägsta spänning förväntas tillståndsprocessen gå fortare i sådana ärenden i jämförelse med att ansöka om ändring av nätkoncession för linje. Att få en ny ledning på plats snabbt medför minskade kostnader för reparationer och felavhjälpning.

5.2.2.3 Reinvesteringar

Med stöd av en nätkoncession för område kan tillståndsprocesser gå både fortare och bli billigare i jämförelse med en nätkoncession för linje om reinvesteringen kräver ändring av koncession, till exempel vid flytt av ledning i sidled eller ändring av ledningens utformning. Kostnaderna för en nätkoncession för linje består då framför allt i kostnader för att ta fram en ansökan till Ei.

5.2.2.4 Avvecklingskostnader

Det är ingen större skillnad mellan kostnaderna för avveckling av en ledning beroende på om ledningen har stöd av en nätkoncession för område eller linje. Vid en nätkoncession för område kommer Ei inte att besluta om återställningsåtgärder vid en återkallelse av koncession. Detta kommer i stället att göras av länsstyrelsen i samband med ett 12:6 samråd. Idag beslutas detta normalt sett både av Ei och länsstyrelsen och därmed blir kostnaderna något mindre då en ansökan för återkallelse av koncession inte behöver tas fram. Denna kostnad är ganska liten och i det stora hela för projektet relativt försumbar.

5.2.2.5 Påverkan på landskapsbild och boendemiljö

Det tekniska utförandet på en ledning har stor inverkan på landskapsbilden och boendemiljön. Som diskuterats i avsnitt 4.2.2 har nätbolagen en fördel av att använda ett tekniskt utförande med låg omgivningspåverkan för att chansen att en fastighetsägare finner intrånget som rimligt och att det går att träffa en överenskommelse kring ett servitut. Det minskar också risken för att beslut blir överklagade samt att ledningsrätt ska krävas för att få marktillträde till fastigheten.

Prövningen av en nätkoncession för linje ställer också högre formella krav oavsett hur liten miljöpåverkan en ledning än har. Kravet på MKB föreligger alltid och skillnaden mellan stor och liten MKB är i praktiken liten. Kostnadsjämförelsen i avsnitt 5.2.2.1 visar också vilken skillnad som föreligger ekonomiskt i ett projekt med låg miljöpåverkan, när man jämför nätkoncession för linje med nätkoncession för område.

Med stöd av nätkoncession för område finns därmed en möjlighet att kunna korta sin ledtid i ett projekt om anläggningen medför mindre omgivningspåverkan, vilket inte finns i samma utsträckning om man ansöker om nätkoncession för linje. Om det finns en möjlighet att bygga avsevärt mycket snabbare ger detta en fördel för ett nätbolag. Det är dock inte den allenarådande faktorn, utan måste förstås avvägas mot ett flertal andra faktorer.

5.2.2.6 Miljöpåverkan

Utbyggnadsprocessen för elnät beskrivs i *betänkandet Moderna tillståndsprocesser för elnät*, avsnitt 3.5. Som framgår av den beskrivningen tar det uppskattningsvis tio år från det att beslut om projektet har fattats hos nätföretaget till dess att en ledning som kräver linjekoncession är färdigbyggd. När en ledning byggs med stöd av områdeskoncession tar utbyggnadsprocessen uppskattningsvis fyra år. Processen kan gå snabbare eller ta längre tid beroende på projektets komplexitet. Med stöd av en nätkoncession för område med en högsta och lägsta spänning möjliggörs därmed en snabb anslutning av förnybar produktion. Att snabbt kunna möjliggöra elektrifiering har mycket stor klimatnytta.

Om anläggningarna för en nätkoncession för linje och område är exakt likadana skiljer sig påverkan på miljön inte mellan dessa två alternativ. Men som diskuterat i avsnitt 4.2.2 kan det tekniska utförandet spela roll för vilken miljöpåverkan ledningen medför. Om det går att hitta utföranden som medför liten miljöpåverkan finns större möjligheter att kunna bygga ledningen utan att behöva utföra samråd enligt 6 kap. MB, ta fram MKB och söka övriga tillstånd som kan komma att krävas. Ett sådant förfarande innebär betydligt kortare ledtider vilket därmed ger ett tidsmässigt incitament att bygga en ledning med ett tekniskt utförande som medför liten miljöpåverkan, om man kan bygga med stöd av nätkoncession för område i stället för nätkoncession för linje där kravet på samråd och MKB alltid finns.

5.2.2.7 Suboptimal nätstruktur

Många faktorer vägs in i frågan om negativa konsekvenser för den befintliga och kommande nätstrukturen, flera av dessa har redan tagits upp i ovanstående avsnitt. Här belyser E.ON några av dessa.

1. Anslutning på fel spänning

Då det tar tid att ansöka om linjekoncession vill många kunder i stället ansluta på en lägre spänning som omfattas av områdeskoncession (se avsnitt 5.2.1.1). Det leder till en suboptimal nätstruktur med dyrare anläggningar, ökade förluster och ökad IC-problematik. Men genom att kunna bygga ledningar med stöd av en nätkoncession för område kommer

fler kunder att kunna ansluta på en lämplig spänningsnivå, vilket bidrar till lägre nätförluster. Det kan också förväntas lägre byggkostnader att bygga på rätt spänningsnivå i stället för att bygga många 20 kV-ledningar. Dessutom går det också att hantera högre IC-nivåer i ett 30 kV-nät vilket minskar risken för skadlig spänningssättning för tredje man. En områdeskoncession skulle därmed ha en positiv inverkan på den framtida nätstrukturen.

2. Suboptimala lösningar vid ombyggnationer

Som diskuterats i avsnitt 5.2.1.3 finns det en risk vid ombyggnationer som omfattas av nätkoncession för linje att bygga lösningar som ryms inom befintliga beslut för koncessionen, vilket kan leda till att suboptimala lösningar används för att spara tid.

Att kunna genomföra ombyggnationer med stöd av en områdeskoncession, det vill säga att på ett snabbare sätt kunna använda sig av andra tekniska lösningar eller flytta ledningen, skulle en områdeskoncession därmed kunna ha en positiv inverkan på den framtida nätstrukturen.

3. Driftsäkerhet

Vidare finns det ett större incitament för nätföretagen att bygga markkabel i stället för luftledning om ledningen stöds av nätkoncession för område, vilket medför en viss försämring av driftsäkerheten (se avsnitt 5.2.1.3 för utveckling).

Sammantaget bedömer E.ON att nätstrukturen skulle förbättras i och med en beviljad Koncession.

5.3 Påverkan på myndigheter

5.3.1 Energimarknadsinspektionen

Ett antal framtida ärenden rörande nyansökningar på spänningsnivån 30-50 kV, ändringar enligt 2 kap. 28 § ellagen samt ansökningar enligt 2 kap. 8 § skulle utebli. Det finns också skäl att anta att det kan bli färre förfrågningar om bindande besked om undantag från kravet om nätkoncession, om E.ON kan ansluta på högre spänningar. Sammantaget frigör en ansökan om nätkoncession för område med en lägsta spänning resurser för Ei.

5.3.2 Länsstyrelserna

Påverkan för länsstyrelserna kan variera från fall till fall. Om en ledning med mindre påverkan byggs med stöd av nätkoncession för område kommer sannolikt samråd enligt 12 kap. 6 § MB att vara tillräckligt. Det innebär att länsstyrelsen bara behöver involveras vid ett tillfälle vid sidan av eventuella följd tillstånd. Om samma ärende skulle hanteras genom nätkoncession för linje skulle länsstyrelsen vara involverad vid fyra olika tillfällen. I tur och ordning är det samråd, beslut om betydande miljöpåverkan, remiss från Ei och slutligen samråd enligt 12 kap. 6 § MB.

I ett större ärende får länsstyrelsen en större roll om det krävs samråd enligt 6 kap. MB. Utgångspunkten är att E.ON bedömer att MKB är nödvändig för att kunna pröva ärendet, alternativt att länsstyrelsen förelägger E.ON att upprätta en MKB. Vid framtagande av MKB genomförs samråd enligt 6 kap. MB. Därefter prövar länsstyrelsen ärendet enligt 12 kap. 6 § MB. I detta mer omfattande steg involveras därmed länsstyrelsen vid två tillfällen, jämfört med fyra eller fem tillfällen som skulle vara fallet om samma ledning skulle byggas med stöd av nätkoncession för linje. Vid nätkoncession för linje för en ledning med större påverkan kan länsstyrelsen engageras både i samråd kring stråk och sträckning.

5.3.3 Lantmäteriet

För de ledningsprojekt där E.ON inte kan träffa överenskommelser med samtliga berörda fastighetsägare behöver E.ON ansöka om ledningsrätt hos Lantmäteriet. I och med att det inte finns någon prövning av nätkoncession för linje kan Lantmäteriets prövning i sådana fall att bli mer omfattande. När det gäller regionnätsledningar vill E.ON ha ledningsrätt, så för de fall där överenskommelser med fastighetsägare finns blir det aktuellt att omvandla träffade överenskommelser till ledningsrätt. Omvandlingen är samma typ av förfarande oavsett om ledningen uppförs med stöd av nätkoncession för område eller linje.

5.3.4 Försvarsmakten

Inom Området har Försvarsmakten ett flertal intresseområden. Enligt Försvarsmaktens ”Beslut om riksintressen för totalförsvarets militära del 2023” finns följande områden redovisade som intresseområden

- Mästocka skjutfält - TM 0044, Hallands län
- Nyårsåsens skjutfält samt Halmstads övningsfält med skjutbanor – TM0045, Hallands län
- Ringenäs skjutfält - TM0046, Hallands län
- Halmstad flygplats – TM0360, Hallands län
- Hagshults flygplats – TM0027, Jönköpings och Kronobergs län

Inom Området har E.ON ett flertal nätkoncessioner för område utan lägsta spänning. Dessa koncessioner har funnits under många år och det befintliga lokalnätet är uppfört och ombyggt med stöd av koncessionerna, samt att det också pågår en kontinuerlig ombyggnad av lokalnätet.

En områdeskoncession oavsett form ger ingen ovillkorlig rätt att bygga nät varhelst nätägaren önskar. Det finns fortfarande en betydande regelmassa som måste följas vilket innebär att ledningar inte kan byggas hur som helst. Det kommer fortsatt krävas att markägare lämnar sitt medgivande eller blir sakägare i en eventuell ledningsrättsförrättning vid nya projekt, vad gäller Försvarsmaktens del skulle information således komma genom Fortifikationsverket. De flesta ledningsprojekt är av den omfattningen att det är nödvändigt att skicka in en ansökan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken till länsstyrelsen. Vid

särskilt omfattande verksamheter eller där en annan myndighet uppenbart är berörd bör yttrande inhämtas från andra myndigheter eller överläggningar ske på lämpligt sätt (Naturvårdsverkets handbok Anmälan för samråd, s. 30). Vid ledningsprojekt med en större miljöpåverkan kommer sannolikt en miljökonsekvensbeskrivning att krävas, vilket inkluderar ett samrådsförfarande av större omfattning.

En områdeskoncession för regionnät skulle underlätta de situationer där Försvarsmakten önskar få ledningsflyttar genomförda för att anpassningar ska kunna ske till Försvarsmaktens verksamhet.

Uppförande av höga objekt kan påverka Försvarsmaktens flygverksamhet. Det finns flera verksamheter i samhället där det byggs objekt utan statlig inblandning, exempelvis bygglovspliktiga åtgärder. Det finns regler i luftfartslagen (2010:500) och luftfartsförordning (2010:770) om att en anmälan till Försvarsmakten ska inges minst fyra veckor innan arbete påbörjas med att uppföra eller bygga till byggnad eller anläggning vars sammanlagda höjd överstiger 45 meter i sammanhållen bebyggelse eller 20 meter inom annat område. Som E.ON ser det syftar reglerna i luftfartslagen och luftfartsförordningen till att möjliggöra en s.k. hindersprövning av verksamheter som inte prövas av staten. Försvarsmakten har alltså en fullgod möjlighet att bevaka sina intressen genom denna prövning.

Varje år skickar E.ON in sitt regionnät till Luftfartsverket (LFV) och Försvarsmakten där ändringar i höjd och dylikt framgår. Informationen om planerade och befintliga höjder är därför uppdaterad i statliga register avseende flygsäkerhet.

Aktuell områdeskoncession söks för att dels anlägga markkablar, dels för att bygga luftledningar. Det innebär en större valfrihet att välja teknik. Exempelvis kan man välja att anlägga ledningar som markkabel där så krävs och är möjligt, exempelvis nära en flygplats. Vidare anser E.ON att det är mycket viktigt att poängtera, att 50 kVs luftledningar vanligtvis inte är högre än 20 meter. E.ON har flera 50 kVs ledningar som når en höjd om ca 11–15 meter ovan mark. Det är mycket sällan de överstiger 20 meter och utlöser anmälningsplikt. E.ON kommer att anmäla enstaka stolpar som är över 20 meter höga utanför tätbebyggt område enligt 25 § luftfartsförordningen. Riksintressen behandlas redan idag inför varje enskilt projekt. Projektens ledningssträckningar väljs alltid med utgångspunkt att ha den minsta påverkan på olika intresseområden, såväl natur- och kulturmiljö som intresseområden berörande totalförsvaret.

E.ONs sammanfattande bedömning är att påverkan på Försvarsmaktens intresse inte är av den karaktären att det utgör ett hinder för att bevilja Koncessionen, vilket är i linje med lagstiftarens avvägningar i samband med införandet av områdeskoncession för regionnät, vilket framgår av prop. 2020/21:188 s.30.

6 Påverkan för kunder och andra koncessionsinnehavare

6.1 Påverkan för kunder

De kunder som behöver ansluta sig till E.ONs nät på en spänningsnivå på 30–50 kV, eller vars anslutning är beroende av utbyggnad av nätet på den spänningsnivån, kommer att få en generellt sett betydligt snabbare anslutning vilket ökar möjligheten till att kundens investering blir av samt att den också realiseras snabbare. I och med att det i många fall blir en enklare tillståndsprocess minskar också kostnaderna för att ta fram ansökningshandlingar mm i den typen av fall.

Om tidsskillnaden på att få en anslutning på 30–50 kV jämfört med lokalnätsspänningen minskar kommer fler kunder att vilja ansluta på den tekniskt mest lämpliga spänningen, då det inte finns ett tidsperspektiv att ta hänsyn till vilket annars kan ha en inverkan på beslutet. Det kan bli billigare för kunderna att ansluta på rätt spänning då en högre spänning ger lägre nätförluster.

Nätkoncession för område med en lägsta spänning har samma typ av tariff som om att vara ansluten till en ledning med stöd av nätkoncession för linje. Det blir därmed ingen tariffmässig skillnad för kunderna.

För det generella kundkollektivet är det positivt att de förstärkningar som behöver genomföras kan göras så snabbt som möjligt för att det ska kunna finnas en bättre driftsäkerhet, redundans och kapacitet i nätet. I och med att det generellt sett blir lägre kostnader för tillståndsprocessen, blir det en mindre ekonomisk belastning för kundkollektivet.

6.2 Påverkan för andra koncessionsinnehavare

6.2.1 Affärsverket Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har flera stamnätsledningar i Området, samt två stamnätsstationer Breared och Häradsbo. E.ON bedömer att Svenska kraftnäts verksamhet inte påverkas i någon större omfattning.

6.2.2 Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har en 130 kV-ledning som delvis ligger inom Området, Gislaved-Uddebo. I området kring Gnosjö och Anderstorp har Vattenfall flera 40 kV-ledningar, men koncessionsgränsen har anpassats så att dessa ledningar är belägna utanför Området. I och med att Vattenfall har 40 kV-ledningar i direkt anslutning till Området finns det en viss risk för en konkurrenssituation. E.ON bedömer dock att detta är en konkurrenssituation av

begränsad karaktär och att det inte motverkar en samhällsekonomisk utbyggnad av nätet eller medför några större konsekvenser för Vattenfall som koncessionsinnehavare.

6.2.3 Ellevio AB

Ellevio har en 130 kV-ledning som delvis ligger inom Området, Tvååker-Falkenberg N. E.ON bedömer att Koncessionen inte medför någon större påverkan för Ellevio då det är olika spänningsnivåer, samt att E.ON också har 130 kV-ledningar i närheten av Ellevios ledning.